

Accesio cedit principali. Dodatek pripade glavni stvari.

Superficies solo cedit. Kar je z zemljiščem trdno spojeno, pripada zemljišču.

Ambiguitas contra stipulatorem. Nejasnost pri stipulacijski pogodbi je v škodo upnika (stipulatorja).

Casum sentit dominus. Naključje trpi lastnik.

Casus a nullo praestantur. Za naključja nihče ne odgovarja.

Dolus semper praestatur. Za naklep se vedno odgovarja. Tak dogovor= ničen.

Periculum est emptoris perfecta emptione. Nevarnost je kupčeva, ko je kupna pogodba perfektna. S sklenitvijo; ko znano kaj in za koliko se prodaja; s potekom roka/ izpolnitvijo pogoja.

Caveat emptor. Kupec naj pazi. Če ni prodajalčeva prevara.

Compensatio compensationis non datur. Pobotanje pobota ni dopustno. Tožnik ni smel replicirati/ uveljavljati v pobot novo terjatev.

Compensatio est debiti et crediti inter se contributio. Pobotanje je medsebojno poračunanje dolga in terjatve. Obveznosti: hkratne, dospele, enakovrstne, likvidne in medsebojne.

Concursus duarum causarum lucrativarum. Stek dveh neodplačnih pravnih temeljev. Če upnik terja določeno stvar od dolžnika iz nekega neodplačnega pravnega posla, pa jo medtem pridobi od istega dolžnika iz drugega neodplačnega pravnega posla, ne more na podlagi prvega terjati ne stvari, ne njene vrednosti.

Dare in solutum est vendere. Dati namesto plačila je (enako kot) prodati. Dolžnik odgovarja kot če bi stvar prodal (za napake).

Damnum corpore corpori datum. Poškodbo mora povzročiti neposredno storilčevo delovanje na tujo stvar.

Dies adiectio pro reo. Pristavitev roka je v korist dolžnika. Upnik dolžnika ne more prej terjati, dolžnik pa lahko upniku prej izpolni (izjema: depositum).

Dies coeptus pro completo habetur. Začetni dan se šteje za že končanega. Za pridobitev pravice je rok potekel, ko je napočil zadnji dan; sicer ko se je iztekel.

Dies interpellat pro homine. Rok opominja za/ namesto človeka. Zamuda že ko rok napoči, ne da bi ga upnik opomnil.

Tempus utile ratione initii et cursus. Koristen čas glede začetka in konca.

Quod sine die debetur, statim debetur. Kar je dolgovano brez roka, je dolgovano takoj. Upnik lahko takoj terja izpolnitev, dolžnik pa pride s tem v zamudo.

Duae res sunt in obligatione, una est in solutione. Predmeta obligacije sta 2, predmet izpolnitve pa 1. Alternativno

Una res est in obligatione, duae sunt in solutione. Predmet obligacije je 1, predmeta izpolnitve pa 2. Fakultativno

Fines mandati diligenter studienti sunt. Mej naročila se je treba skrbno držati.

Fur semper in mora. Tat je vedno v zamudi. Nosi nevarnost naključnega poslabšanja in plačati večkratnik vrednosti stvari.

Furtum sine affectu furandi non committitur. Tatvine ni mogoče zagrešiti brez tatinskega namena. Naklepno.

Ignorantia facti non nocet. Nepoznavanje dejstev ne škoduje.

Ignorantia iuris nocet. Nepoznavanje prava škoduje. Fikcija, da vsi poznajo pravo.

Mala fides superveniens (non) nocet. Naknadna zla vera (ne) škoduje. Priposestevovati je mogoče čeprav je dobra vera posestnika prenehala pred potekom priposestvalne dobe (morala je obstajati na začetku). Po občem pravu pa je morala trajati cel čas priposestevovanja, zla vera lahko kasneje.

Impossibilum nulla obligatio est. Nična je obveznost glede tistega, kar je nemogoče.

Quid initio vitiosum est, non potest tractu temporis convalescere. Kar je od samega začetka nično, ne more konvalidirati s potekom časa. Če odpadel razlog za ničnost, posel ne postane veljaven.

Impossibilis condicio pro non scripta habetur. Nemogoč pogoj se šteje za nezapisanega. Nemogoč odložni pogoj pa prepreči nastanek pravnih učinkov.

Invitus nemo rem cogitur defendere. Nikogar ni mogoče siliti, da proti svoji volji brani stvar. Tožencu se ni treba spustiti v pravdo, sodnik zato odloči v prid tožnika- enak učinek kot če bi se pravdal in izgubil.

Ipso iure compensatur. Pobota se po samem pravu. Sodnik lahko upošteva pobot brez posebnega uveljavljanja toženca.

Lex posterior derogat legi priori. Poznejši zakon razveljavlja prejšnjega. Izdaja novega zakona= odpravo vseh starejših, ki so v nasprotju z novim.

Prior tempore, potior iure. Prejšnji po času, močnejši po pravici. Več zast. upnikov.

Nasciturus pro iam nato habetur, quotiens de commodis eius agitur. Kolikor gre za njegove pravice, se zarodek šteje za že rojenega. Omogočit dedovanje.

Ne ultra alterum tantum. Obrestovanje se ustavi, ko obresti dosežejo višino glavnice.

Nemini res sua servit. Nihče ne more imeti služnosti na svoji stvari. Confusione.

Servitus in faciendo consistere nequit. Služnost ne more obstajati v dajatvi ali storitvi. Le trpeti služnost. Izjema= servitus oneris ferendi (zid, na katerega naslonjena stavba, mora lastnik vzdrževati).

Servitus servitutes esse non potest. Ni služnosti na služnosti. Služnostni upravičenec ne more dodatno omejiti lastninsko pravico lastnika služeče stvari.

Servitus civiliter utendum est. Služnost je treba izvrševati obzirno. Lastniku služeče stvari ne sme povzročati nepotrebne škode.

Praedia vicina esse debent. Zemljišča morajo biti sosednja. Izjema= razgled.

Servitus fundo utilis esse debet. Služnost= koris gospodujočemu zemljišču.

Ususfructus alienari non potest. (Služnosti) užitka ni mogoče odsvojiti. Strogo osebna pravica. Smel prenesti na drugega izvrševanje užitka, ni pa mogel prenesti same pravice.

Nemo alteri stipulari potest. Nihče si ne more dati obljubiti za drugega. Izjeme, pogodb v korist 3. osebe: sin pod očetovo oblastjo in suženj. Ni zastopanje, ker sta le podaljšana roka gospodarja.

Nemo plus iuris ad alium transferre potest, quam ipse habet. Nihče ne more na drugega prenesti več pravic, kot jih ima sam. Prenos pravice.

Nemo sibi ipse causam possessionis mutare potest. Nihče ne more sam pri sebi spremeniti (pravnega) temelja svoje posesti. Brez ustreznega pravnega temelja ni mogoče postati iz detentorja posestnik.

Nuda voluntas domini sufficit ad rem transferendam. Gola lastnikova volja zadošča za prenos stvari.

Omnis condemnatio pecunaria est. Vsaka obsodba je denarna.

Pars pro indiviso. Miselni/ idealni delež. Na isti stvari ima več oseb skupno lastninsko pravico, zastavno pravico ali užitek, ne pa zemljiških služnosti ali rabe.

Pignoris causa indivisa. Pravni položaj zastave je nedeljiv. Ni treba vračati po delih.

Plus cautionis in re est quam in persona. Več varščine je v stvari kot v osebi. Porok= neplačevit; predmet zastavne pravice= možnost poslabšanja.

Plus valere quod agitur quam quod simulate concipitur. Več velja to, kar je hoteno, kakor tisto, kar je simulirano. Navidezni pravni posel ne velja, ker ni hoten, prikriti pa velja kolikor sta stranki z njim izpolnili pogoje za prikritega.

Qui tacet, non utique fatetur: sed tamen verum est eum non negare. Kdor molči nikakor ne priznava, vendar pa je res, da ne zanika. Ni posledic izjave volje.

Qui tacet (ubi loqui debuit ac potuit) consentire videtur. Kdor molči, se zdi da pritrjuje (ko bi moral in mogel govoriti). Stranka nosi enake posledice, kot če bi se z izjavo strinjala.

Res cum omni causa. Stvar z vsem, kar bi lastnik imel, če bi mu bila stvar vrnjena v času litiskontestacije.

Res nullius primo occupanti. Nikogaršnja stvar (pripade) prvemu okupantu. Stvar pride v last tistega, ki jo vzame v posest z namenom, da postane njen lastnik.

Semper qui dolo fecit, quo minus haberet, pro eo habendus est, ac si haberet. Vedno mora tisti, ki je nepošteno napravil, da stvari nima, veljati za takega, kakor da bi jo imel.

Socii mei socius meus socius non est. Družbenik mojega družbenika ni moj družbenik. Če je družbenik hkrati družbenik neke druge družbe, potem se to tiče samo njega (ne celotne družbe).

Species perit ei cui debetur, genus perire non censetur. Individualno določena stvar propade tistemu, komur je dolgovana, medtem ko se šteje, da po vrsti določena stvar sploh ne more propasti. Obveznost zaradi uničenja (naključje) stvari, preneha.

Tot gradus quot generationis. Toliko stopenj sorodstva, kolikor rojstev. Če gre za sorodstvo v navpični liniji, potem sta sorodnika v tisti stopnji sorodstva, kolikor je med njima rojstev. Če pa sta v sorodu v stranski liniji, sta sorodnika v tisti stopnji sorodstva, kolikor je bilo rojstev med vsakim od njiju in skupnim prednikom.

Vim vi repellere licet. Sila se sme zavrniti s silo. Pravica posestnika do samopomoči proti tistemu, ki mu je skušal stvar na silo odvzeti.

Semel heres, semper heres. Enkrat dedič, vedno dedič. Pridobitev dediščine je vedno dokončna. Zato ni dopuščen razvezni pogoj ali dedič za določen čas (to lahko dosegli z vesoljnim fideikomisom).

Substitutus substituto, substitutus instituto. Kdor je postavljen kot nadomestni dedič nadomestnemu dediču, je postavljen kot nadomestni dedič (prvopostavljenem) dediču. Po tem pravilu je vsak od več substitutov upravičen do dedovanja, če ne deduje prvopostavljeni dedič, in če so pred njim postavljeni substituti odpadli. Pravilo ni veljalo pri fideikomisarični substituciji.

Nomina ipso iure divisa. Terjatve so razdeljene po samem pravu. Med dediči se razdelijo po samem pravu.

Pactum de successione futura est illicitum. Dogovor o bodoči dediščini je nedopusten. Dogovor o dediščini žive osebe, je contra bonus mores.

Succesio in usucapionem. Dedič podeduje tudi potek priposestvovanja. Po smrti se je priposestvanje nadaljevalo v prid ležeči zapuščini in nato dediču.

Voluntas testatoris ambulatoria est usque ad vitae supremum exitum. Volja oporočitelja je spremenljiva vse do poslednjega trenutka življenja. Do smrti ni mogoče zatrdno reči, kdo bo njegov dedič, ker se lahko še zadnji trenutek premisli.

Accesio possessionis. Všetetje priposestvovalnega časa prednika v prid singularnemu pravnemu nasledniku. Morata biti oba v dobri veri.